

Platform Militaire Historie Ede

Tentoonstelling Bevrijding van Ede
Herdenkingen mei 2025, Vrijwilligers gezocht
Historisch Café - 80 jaar vrijheid,
Aanvraag oorlogsgraf, Bevrijding Ede,
Handboek voor Helden, 80 jaar later,
Nieuws van het VOC Ede,
info@platformmhe.nl, De prentbriefkaart

Nieuwsbrief 73, april 2025

Beste abonnees,

We hebben 17 april stilgestaan bij de herdenking dat alweer 80 jaar geleden Ede werd bevrijd. De onthulling van het anjerperk speciaal voor de veteranen, de kranslegging bij het bevrijdingsmonument en de onthulling van de Amazone's van Ede droegen bij aan deze bijzondere dag. Vooral het nieuwe monument, bestaande uit drie sterke vrouwenfiguren: een met de lichaamstaal van kom-maar-op, een angstig door geweld en verraad en een met een blik naar voren, naar een betere toekomst, maakten grote indruk op het ruim aanwezige publiek.

Het fraaie weer op zaterdag 19 april hielp mee om deze bijzondere dag voor ons te laten slagen. Onze nieuwe tentoonstelling over 80 jaar bevrijding geeft aandacht aan het verzet, wat er allemaal gebeurde vlak na de bevrijding en de periode daarop. Veel kinderen, vergezeld door hun ouders bezochten de tentoonstelling op zoek naar muizen met letters die een woord moesten vormen en lieten zich graag, al dan niet omgekleed, fotograferen in het wachthokje. Trips met militaire voertuigen vielen ook in de smaak. Kortom een mooi visitekaartje van ons platform!

Maarten van Hezik
Voorzitter Bestuur

Tentoonstelling Bevrijding van Ede

Op 10 mei 1940 bezetten de eerste Duitse troepen delen van het grondgebied van de gemeente Ede. Op 9 mei 1945 worden de laatste Duitse eenheden op het grondgebied van de gemeente Ede ontwapend. Daarmee is de gemeente Ede één van de weinige gemeenten, of misschien zelfs wel de enige gemeente in Nederland waar de bezetting exact vijf jaar heeft geduurd.

In De Smederij kunt u vanaf heden de nieuwe wisselexpositie over de bevrijding van Ede bezoeken. De vitrines zijn weer gevuld met tal van voorwerpen die hiermee verband houden en ook de grote fotowand hangt weer vol historische afbeeldingen. Onze museumgidsen hebben u veel te vertellen en heten u dan ook van harte welkom op de woensdagmiddag en tweede en laatste zaterdag van de maand. De toegang is gratis.

Nico Schuurman maakte deze fraaie tekening voor ons buitendiorama.

Herdenking Herberg Zuid-Ginkel, 10 mei 2025

Op zaterdag 10 mei a.s. zal de gemeente Ede gastheer zijn voor de herdenking van de drie huzaren die op 10 mei 1940 zijn gesneuveld bij Herberg Zuid-Ginkel te Ede (foto).

De ceremonie zal om 11.00 uur aanvangen bij het monument op de parkeerplaats bij Juffrouw Tok, tegenover de schaapskooi. U bent welkom vanaf 10.45 uur. De ceremonie zal ongeveer een half uur in beslag nemen. Gedurende de herdenking is er gelegenheid voor het leggen van kransen of bloemen.

Dodenherdenking Ede, 4 mei 2025

Hoewel 4 mei dit jaar op een zondag valt, gaat de herdenking in Ede gewoon door. In Harskamp, Wekerom, Ederveen en De Valk herdenken ze de oorlogsslachtoffers op zaterdag 3 mei. In Ede is het programma als volgt:

Begraafplaats Ede

Om 13:15 uur leggen twee nabestaanden van het verzet en het college een krans en bloemen. Dit doen ze bij de oorlogsgraven op de begraafplaats Asakkerweg.

Locatie: begraafplaats aan de Asakkerweg.

Ede

18:45 - 19:30 uur: herdenkingsconcert door Vocalise. Locatie: Oude kerk in Ede.

19:35 uur: stille tocht naar het Mausoleum. Locatie: Oude kerk in Ede.

19:30 uur: officiële herdenking. Locatie: Mausoleum Ede.

Vrijwilligers gezocht

Het Platform Militaire Historie Ede heeft zich tot doel gesteld de rijke militaire historie van Ede te documenteren en toegankelijk te houden. U kunt bij ons terecht met al uw vragen over het Edese garnizoen. Wij geven ondersteuning bij projecten, rondleidingen over het kazerneterrein, gastlessen op school en organiseren o.a. herdenkingen, excursies en tentoonstellingen. Het platform is binnen de gemeente Ede het aanspreekpunt voor zaken die de militaire historie van Ede betreffen. Als platform willen wij mensen en organisaties met elkaar in verbinding brengen, kennis opdoen en met elkaar delen.

Onder de paraplu van onze stichting bevinden zich het **Oorlogs- en Garnizoensmuseum** en het veteranen ontmoetingscentrum **VOC Ede**, beiden gehuisvest in De Smederij in Ede.

Voor onze 'club' zoeken wij mensen die op een plezierige manier willen samenwerken aan een zinvolle vrijetijdsbesteding.

Wij zijn momenteel gericht op zoek naar:

- Rondleiders in het museum
- Mensen met kennis van computers en randapparatuur
- Redactieleden voor onze nieuwsbrief en overige digitale media
- Een klusjesman
- Beheerders voor onze bibliotheek en museumwinkel

Neem vrijblijvend contact met ons op voor een kennismakingsgesprek via: info@platformmhe.nl

Historisch Café: 80 jaar vrijheid

Op woensdag 28 mei 2025 organiseert gemeentearchief Ede een Historisch Café. Een middag met lezingen in het thema '80 jaar vrijheid'.

Er zullen drie korte lezingen worden gehouden over de Tweede Wereldoorlog in Ede.

'De Lunterse commando Martien van Barneveld'

door Wybo Boersma

Martien van Barneveld (1919-1984) was een van de eerste Nederlandse commando's. Tijdens de Tweede Wereldoorlog maakte hij de Duitse invasie van de meidagen 1940, de Operatie Market Garden en de bevrijding van dichtbij mee.

Boersma is oud-militair en expert op het gebied van militaire geschiedenis. Hij is onder meer bekend als voormalig directeur van het Airborne Museum in Oosterbeek en als auteur van het boek Commando Martien van Barneveld.

'Van Moffengekras tot Leve De Harmonie. Muziek in Ede tijdens de Tweede Wereldoorlog'

door Jan-Willem van Ree

Muziek speelde een belangrijke rol tijdens zowel de bezetting als de bevrijding. Jan-Willem van Ree geeft een inkijkje in dit stuk Edese muziekgeschiedenis.

Jan-Willem van Ree is dirigent, componist en muziekhistoricus. Hij is de auteur van de Edese muziekgeschiedenis: Van kerkmuziek tot Heideweek.

'De bevrijding van Ede stopte niet op 17 april'

door Gerard Gijsbertsen

In zijn lezing zal Gijsbertsen ingaan op het verloop van de dorpen ten westen van Ede. Er is daarbij in het bijzonder aandacht voor de 'Polar Bears' van de 49th West Riding Infantry Division.

Gijsbertsen is voormalig officier van de Landmacht en zet zich al vele jaren in voor de militaire geschiedenis van Ede.

Na afloop is er gelegenheid tot napraten onder het genot van een drankje.

15:30 - 17:00 uur (inloop vanaf 15:00 uur)
Raadhuis Ede, Bergstraat 4, 6711 DD

Gratis toegang, maar we horen het graag als je aanwezig wilt zijn. Dit kan door voor 21 mei te mailen naar gemeentearchief@ede.nl met 'Historisch Café Bevrijding' in het onderwerp.

Aanvraag oorlogsgraf

Op de algemene begraafplaats in Ede ligt het familiegraf van de familie Laagwater. Hierin bevinden zich drie stoffelijke overschotten van leden van deze familie, die allen in de Tweede Wereldoorlog zijn verraden, verhoord en gemarteld.

Mevrouw P.W. Laagwater-Raatgever
Geboren 13-7-1887, overleden 4-7-1954

Mevrouw Laagwater-Raatgever werd vanwege haar deelname aan verzetsactiviteiten samen met haar man door de Duitsers opgepakt. Na verraden te zijn werden zij voor verhoor overgebracht naar de Wormshoef in Lunteren, waar zij door 'de beul van de Wormshoef' werden verhoord en gemarteld.

De heer A.C. Laagwater
Geboren 16-7-1891, overleden 4-4-1980

Dhr. Laagwater werd tweemaal opgepakt vanwege verzetsactiviteiten. Zijn huis in Ede was een centraal landelijk punt voor gecoördineerde verzetsactiviteiten. Na verraden te zijn werd hij overgebracht naar Kamp Vught en tewerkgesteld bij het Philips commando. Daar hield hij zich bezig met de boekhouding van de Philips administratie. In het geheim werkte hij voor Philips aan een schaduwboekhouding voor na de oorlog. Na de sluiting van Kamp Vught werd de heer Laagwater overgebracht naar Kamp Sachsenhausen. Na de bevrijding kwam hij sterkt vermagerd terug naar Ede, waar hij zijn beroep als accountant kon voortzetten.

Mevrouw Jeanette Laagwater-Rubens
Geboren 17-10-1903, overleden 1-9-1987

Vanwege haar Joodse afkomst uit huis gehaald in Amsterdam en overgebracht naar Kamp Vught. Na sluiting van Kamp Vught overgebracht naar Ravensbrück. Na de bevrijding van dat kamp via Zweden terug naar Nederland gekomen. Na het overlijden van mevrouw Laagwater is de heer Laagwater met mevrouw Rubens getrouwd.

Johan H. Veenhuis (foto) heeft het graf onlangs laten restaureren en is namens de heer en mevrouw Rubens uit Amstelveen bezig met de aanvraag voor de status 'oorlogsgraf'. Dit is een moeizaam proces, waar veel tijd en energie in gaan zitten. Dhr. Veenhuis heeft het platform onlangs gevraagd om dit initiatief bij de lezers van haar nieuwsbrief onder de aandacht te brengen. Daar werken wij natuurlijk graag aan mee. Er is een marmeren plaat aan de afdekplaat van het graf toegevoegd waarin bovenstaande tekst is gegraveerd, zodat niet vergeten wordt wat deze mensen in de oorlog hebben moeten doorstaan.

Expositie Vrijheidskoffers

In de Stingerbol kunt u de expositie met vrijheidskoffers bezoeken. De vele gevulde koffers bevatten een grote verscheidenheid aan vrijheidsverhalen.

De koffers zijn nog te bezichtigen op 3, 5 en 10 mei 2025 van 14-16 uur. De Stingerbol kunt u vinden achter de infanteriekazernes bij het station Ede-Wageningen.

Bevrijding Ede, 80 jaar vrijheid

Op zaterdag 19 april jl. hebben we bij De Smederij de bevrijding van Ede gevierd met de opening van onze nieuwe tentoonstelling over de bevrijding van Ede, rondritten over het kazerneterrein, verkoop van militaria en het organiseren van diverse kinderactiviteiten.

Op bovenstaande foto staan de jongens van de Living History Group Holland (LHGH) Lonsdale Force. Zij waren als re-enactment de hele middag aanwezig en verzorgden voor ons o.a. de rondritten in oude legervoertuigen. Ook de 'Dikke DAF' van platformlid Evert van Wagensveld en de Dodge van onze vrijwilliger Fred Wichers werden ingezet om bezoekers van het museum een onvergetelijke middag te bezorgen. Het leger was weer even terug op het voormalige kazerneterrein in Ede.

Als platform kunnen wij terugkijken op een bijzonder geslaagde dag met prachtig voorjaarsweer. Op onze website staan nog meer foto's die u hier [kunt](#) bekijken. Alle deelnemers worden bij deze nogmaals hartelijk bedankt voor hun inzet!

Vrijheidsmars

De dag werd afgesloten met een Vrijheidsmars vanaf het Stadspark, via de Smederij naar de Stingerbol. Daar werden de koffers vol verhalen die werden meegevoerd geopend en tentoongesteld.

Foto's: Wouter van den Berg

Activiteiten Handboek voor Helden

In oktober vorig jaar lanceerden Ede-Marketing het Handboek voor Helden. Een interactief doeboek voor kinderen van 8-12 jaar om de militaire geschiedenis van Ede te ontdekken. Op 19 april jl., organiseerden het platform in samenwerking met deze organisatie tijdens de bevrijdingsactiviteiten rondom De Smederij extra kinderactiviteiten voor deze doelgroep. Deelnemers konden verkleed als militair op de foto worden gezet en in het museum op 'muizenjacht'. Susanne van El (Ede-Marketing) introduceerde hierbij een oude fototechniek: de opnieuw uitgebrachte polaroid direct-klaarcamera waarmee de kinderen de gemaakte foto gelijk mee naar huis konden nemen. Dit bleek een groot succes, want er werden meer dan 60 kinderen verkleed als militair op de foto gezet.

Muizenjacht

Ook bij het zoeken naar de muizen in het museum ging het er fanatiek aan toe. Aan elke muis zat een letter verbonden die samen een puzzelwoord vormden. Er zat echter ook een als muis verkleedde mol tussen met een valse letter 😊

Het Handboek voor Helden is in De Smederij verkrijgbaar voor € 1,50.

80 jaar later

Op onderstaande foto staat dhr Gert van Veldhuizen met zijn achterkleindochter Lauren, met in hun handen een bekende Edese bevrijdingsfoto. De foto werd 80 jaar geleden genomen op de kruising Arnhemseweg/Van Heeckerenlaan.

Gert was toen net zo oud als Lauren nu is, 8 jaar. Samen hebben ze de plek opnieuw bezocht.

Gert staat zelf als 8-jarige jongen op de historische opname en kan zich de bevrijding van Ede nog goed herinneren.

Foto: Peter Bos

Nieuws van het VOC Ede

De Witte Anjer

Op 17 april jl. heeft loco-burgemeester Versteeg het nieuwe Anjerperkje in het Memorial Park formeel geopend door het onthullen van een bord. De witter anjer is het symbool van de Nederlandse veteranen. Uit respect en waardering voor hun inzet voor onze vrijheid heeft de gemeente Ede dit perkje aangelegd.

Foto: Edie Gijsbertsen

VOC Ede bezoekt Bronbeek

De Edese veteranen hebben op 24 april jl. een bezoek gebracht aan het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek. Zij kregen daar een rondleiding door het museum en sloten de middag af met een hapje en een drankje.

Vlaggenparade Harskamp

Leden van het veteranenontmoetingscentrum VOC Ede namen op Koningsdag deel aan de buitengewone vlaggenparade in Harskamp. Deze oude militaire traditie is een jaarlijks terugkerend evenement en opent op 27 april de plaatselijke Koningsdag.

In het verleden werd tijdens Koninginnedag op elke kazerne in Nederland de vlag gehesen en de burgerij uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn. In Harskamp wordt deze traditie in ere gehouden. De Koningsdag is dit jaar echter niet op zondag 27 april, maar op zaterdag 26 april gehouden. De dag werd afgesloten bij De Smederij in Ede, waar samen met de buurtbewoners de vlag werd gehesen. Na het hijsen van de vlag werd het Wilhelmus gespeeld en een toast uitgebracht op de Koning. Uiteraard was er ook oranjekeek voor alle aanwezigen.

Heideoptocht

Het VOC Ede is voornemens dit jaar aan de Edese Heideoptocht deel te nemen. De Heideoptocht wordt gehouden op 23 augustus 2025. Het voorlopige plan is om met een tweetal militaire voertuigen mee te rijden. De Edese veteranen willen samen met vrijwilligers van het platform zo aandacht vragen voor de militaire historie van Ede, het VOC en het Oorlogs- en Garnizoensmuseum. Naast het uitdelen van folders probeert het VOC nog wat promotiemateriaal van defensie te verkrijgen. Het is de bedoeling dat de veteranen meelopen in het tenue welke zij tijdens een missie of hun militaire dienst hebben gedragen, zodat er een mooi tijdsbeeld komt van 80 jaar Nederlandse militaire dienst na 1945. Wordt vervolgd.

Nieuwsbrief

Het VOC Ede geeft ook een eigen nieuwsbrief uit. U kunt zich hierop vrijblijvend abonneren door een berichtje te sturen naar: Albert van Dijk, a.vandijk@platformmhe.nl

Vrienden Historische Collectie Verbindingsdienst

Op 5 april jl. kregen wij de Vrienden Historische Collectie Verbindingsdienst op bezoek. Voormalig voorzitter van het platform Ed van Seters organiseerde voor de vrijwilligers van deze club een rondleiding over het kazerneterrein met na afloop een gezellig samenzijn met lunch in De Smederij. De rondleiding viel goed in de smaak, net zoals de broodjes tijdens de lunch. Complimenten waren er ook voor Annemarie Mizee die voor het platform dit soort activiteiten coördineert.

“De lunch en de samenkomst na afloop in de Smederij werd door jullie zeer goed verzorgd. Wij kijken terug op een geslaagde dag.”

Foto's: Harry Buitendam

info@platformmhe.nl

Afgelopen periode mochten wij weer diverse vragen en verzoeken ontvangen via ons info-adres. Omdat dit veelal werkzaamheden zijn die achter de schermen worden afgehandeld, willen wij hier in deze rubriek aandacht aan schenken. Namen, data en locaties zijn om privacyredenen veranderd of achterwege gelaten.

Beste medewerker van museum De Smederij,

Ik zit in de redactie van Kazernenieuws, een pop-up redactie door studenten journalistiek van de . . . Eén van de vrijwilligers (ik ben even zijn naam kwijt helaas) vertelde ons dat er vanaf 19 april een nieuwe tentoonstelling te zien zal zijn in het museum. Hier wil ik graag een nieuwsbericht over schrijven. Zou u mij kunnen vertellen waar de tentoonstelling precies over gaat, wat er te zien zal zijn en tot wanneer de tentoonstelling duurt? En daarnaast heb ik nog één vraag: hoe komen jullie aan de spullen die in het museum te zien zijn?

*

Goedemiddag ik heb in leeszaal in Ede het verhaal van de dropping bij de keuklep gelezen, daar is toen veel fout gegaan. Mijn vader is toen ook daar geweest als lid van de groep . . . , hij kon ontsnappen via de Amsterdamseweg maar van die aanwezigheid is niets te vinden in het verhaal.

*

Beste heer/mevrouw,

Mijn naam is . . . en ik werk voor het . . . Lyceum Ede. Graag willen wij voor het vak GeoFuture (een vak dat aardrijkskunde, geschiedenis en economie combineert) aan de slag met het thema verdedigingswerken in de omgeving. We willen specifiek werken met de loopgraven die hier in de regio verborgen liggen. Nu vroegen wij ons af of jullie rond dit thema rondleidingen verzorgen. We zouden graag op . . april met onze vier brugklassen op pad gaan.

*

Ik hoorde van mijn collega dat jullie op zoek zijn naar nieuwe vrijwilligers. Graag zou ik met u een interview doen over het werven van vrijwilligers voor Platform Militair Historisch Ede. Staat u hiervoor open?

*

Beste meneer / mevrouw,

Kunt u mij vertellen bij welk kanon/geschut de huls hoort in de bijlage? Ik denk de Britse AA 3.7 inch gun. Graag hoor ik bevestiging van u als expert. De huls is gevonden door mijn overgrootvader, omgeving Vaassen, jaartal onzeker.

*

Beste lezer,

Namens . . . mag ik onderzoek doen naar de geschiedenis van het Johan Willem Frisokazerne. Ik las in twee tekstuele bronnen dat er een foto was uit 1951 waarbij destijds generaal Eisenhower voor het pand staat. En twee andere bronnen dat hij op 9 en 10 mei 1951 kazernes bezocht in Nederland. Op 10 mei zijn er vele foto's van hem. Maar er zijn geen foto beelden online van zijn bezoek op 9 mei in Ede. Wel is er bewegend beeld van Eisenhower met de spoorlijn en een Enka toren achter hem.

In een eerder gesprek met jullie, hoorde ik dat jullie de foto hebben. Is het mogelijk dat ik die mag zien? En gezien er geen digitale versie is die ik kan vinden, is het in bezit van iemand die het liever niet publiek wil hebben? Weten jullie hoe dat zit?

*

Ik ben op zoek naar spullen van mijn opa. Mijn vader . . . zou spullen van mijn opa uit de oorlog aan jullie museum geschonken hebben. Mijn zus en ik zouden graag willen weten waar dit gebleven is en of we dit ook ergens kunnen bekijken.

*

Geachte heer/mevrouw,

Op zondagochtend 4 mei a.s. gaat onze burgemeester . . . voor in viering van de . . . kerk in . . .

Uiteraard willen we hierbij graag aandacht geven aan herdenking van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Om deze bijzondere dienst extra cachet te geven wil ik u vragen of u als platform hierbij iets kunt betekenen voor ons. We denken hierbij aan materialen of een korte lezing o.i.d., maar wellicht kunt u vanuit uw expertise ons een advies geven over mogelijkheden.

*

Goede middag,

Vrolijk Pasen!

Wanneer is er weer eens een lezing in de Smederij?

*

Beste medewerkers van het platform MHE,

Ik zou graag een keer met jullie kennismaken om te bezien of we vaker kunnen samenwerken. Vind het belangrijk om de verhalen van onze en de omliggende Kazernes te blijven vertellen en te zien hoe we elkaar hierin kunnen versterken.

Zullen we een datum afstemmen om een keer met elkaar hierover door te praten?

*

Beste,

Op zaterdag 3 mei hebben we met de welpen van Scouting . . . onze maatschappelijke opkomst. Dit is een opkomst waarin we welpen (jongens in de leeftijd van 7-12) kennis willen laten maken met- of bij willen laten dragen aan maatschappelijke thema's. We zagen jullie museum voorbij komen en we vroegen ons af of jullie het misschien leuk vinden, en of het mogelijk is om het museum op zaterdag 3 mei voor ons open te stellen.

We hopen van jullie te horen.

*

De prentbriefkaart

Het platform beschikt over een uitgebreide verzameling Edese, militaire prentbriefkaarten. In deze en toekomstige nieuwsbrieven willen we hier aandacht aan schenken door er telkens één uit te lichten.

Een fraaie naderhand ingekleurde prent van de barakken achter de Infanteriekazernes bij het station van Ede. De kaart is uitgegeven door de firma Kautzmann aan het Maandereind 12 in Ede en in 1931 door een militaire vanuit Ede naar vrouw en kinderen in Amersfoort verzonden.

De Infanteriekazerne I en II werden in 1934 hernoemd naar Johan Willem Frisokazerne en Prins Mauritskazerne. De barakken zijn in 1907, kort na het gereedkomen van de beide kazernes, gebouwd.

Onze sponsors

expert team **Monuta**

Platform Militaire Historie Ede

Contact: info@platformmhe.nl
Website: www.platformmhe.nl
Facebook: www.facebook.com

Oorlogs- en Garnizoensmuseum Ede 'De Smederij'

Adres: Verbindelaarsweg 100 in Ede
GPS: [52.03486](#), [5.67367](#)
Contact: info@platformmhe.nl
Openingstijden: woensdagmiddag van 13.00 tot 16.00 uur
en op elke laatste zaterdag van de maand van 13.00 tot 17.00 uur.

VOC Ede

Edese veteranen, oud-militairen en partners zijn van harte welkom in het ontmoetingscentrum De Smederij. Onder het genot van een hapje en drankje is het een plek voor ontmoeting, gezelligheid en saamhorigheid.

Adres: De Smederij, Verbindelaarsweg 100 in Ede
GPS: [52.03486](#), [5.67367](#)
Contactpersoon: Albert van Dijk (a.vandijk@platformmhe.nl)
Openingstijden: elke tweede woensdag en elke laatste vrijdag van de maand van 16.00-20.00 uur.

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Platform Militaire Historie Ede onder redactie van Gerard Gijsbertsen (historie) en Wouter van den Berg (tekst en vormgeving). Deze nieuwsbrief verschijnt alleen wanneer hier aanleiding voor is. De nieuwsbrieven worden toegezonden aan alle bij het PMHE geregistreerde e-mailadressen. Mocht u geen prijs meer stellen op verdere ontvangst dan kunt u met een bericht aan info@platformmhe.nl verzoeken de toezending te stoppen. Mocht u zelf ideeën hebben voor een nieuwsbericht, dan kunt u dit doorgeven aan redactie@platformmhe.nl